

Pääskysestä ei päivääkään

14.4.2026

Teemu Lehtiniemi, BirdLife Suomi

- Kuu kiurusta kesään
- puoli kuuta peipposesta
- västäräkistä vähäsen
- pääskysestä ei päivääkään

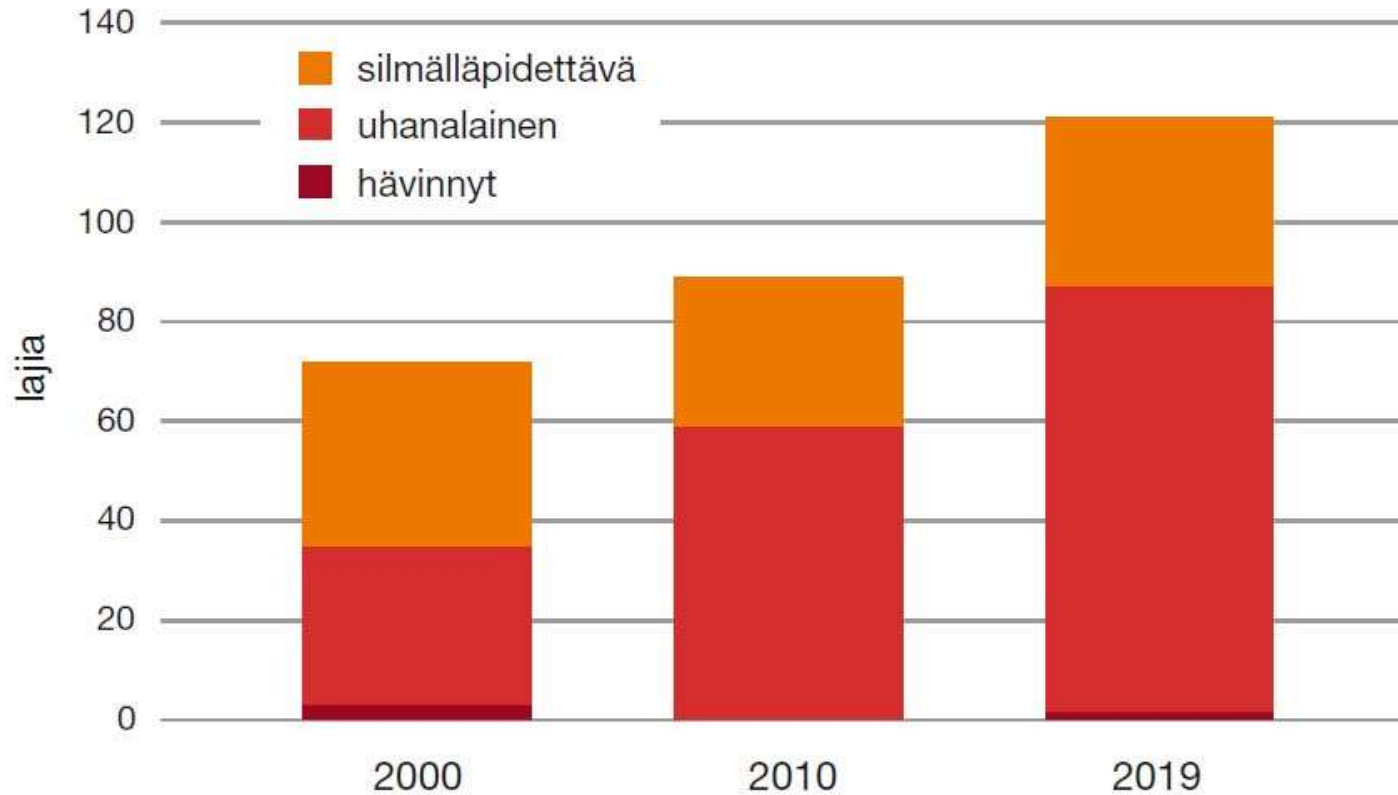
Yhdessä lintujen puolesta

Suomen pesimälinnut

- n. 250 lajia
- 39 – 55 miljoonaa paria
- Runsaimmat metsälintuja
Peippo (6,5 milj.), Pajulintu (6,1 milj.), Metsäkirvinen (2 milj.),
Talitiainen (1,9 milj.), Punarinta (1,7 milj.)
 - Vrt. kiuru 250 000 paria, töyhtöhyppä 160 000 paria
- $\frac{3}{4}$ lintulajeista käyttää maatalousympäristöä jossain vaiheessa vuotta

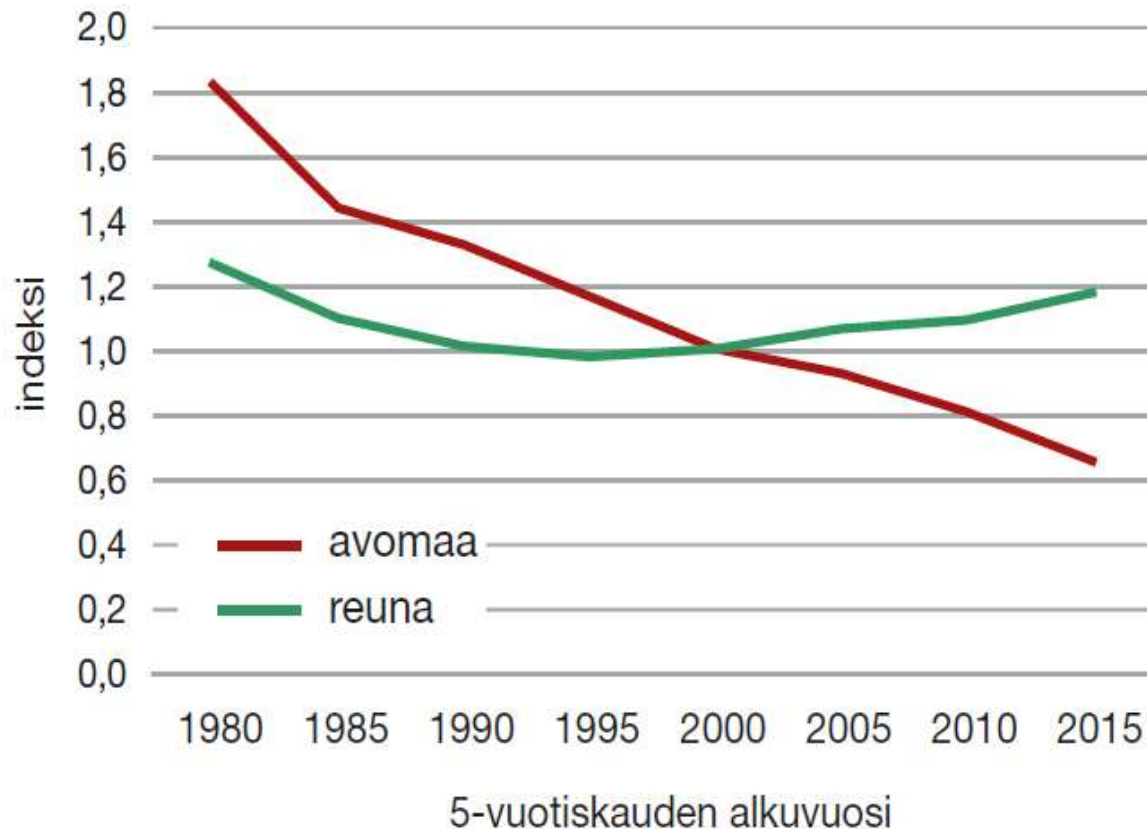

Suomen lintujen uhanalaisuus

Punaisen listan lintulajien lukumäärä on kasvanut kahden vuosikymmenen aikana 72 lajista 121 lajiin.

Yleisten maatalousympäristön lintujen kannankehitys Suomessa 1980-2020

Maatalousympäristön yleisten pesimälintujen runsaus on lähes puolittunut 1980-luvun jälkeen. Etenkin avomaalla pesivät lintulajit ovat vähentyneet. Peltojen reunalajien kannat eivät sen sijaan ole pienentyneet². Aineisto: Luomus.

- Suomalaiset viljelijät kokevat luonnon vähenemisen henkilökohtaisena menetyksenä. Erityisen tärkeiksi lajeiksi koetaan:
 - **Kottarainen, haarapääsky, räystäspääsky, töyhtöhyppä ja kuovi.**

*Herzon, I., & Mikk, M. (2007). Farmers' perceptions of biodiversity and their willingness to enhance it through agri-environment schemes: a comparative study from Estonia and Finland. *Journal for Nature Conservation*, 15, 10-25.

	2000	2010	2015	2019
tervapääsky	LC	LC	VU	EN
haarapääsky	LC	LC	NT	VU
törmäpääsky	LC	VU	VU	EN
räystäspääsky	LC	LC	EN	EN

LC = elinvoimainen
 NT = silmälläpidettävä
 VU = vaarantunut
 EN = erittäin uhanalainen

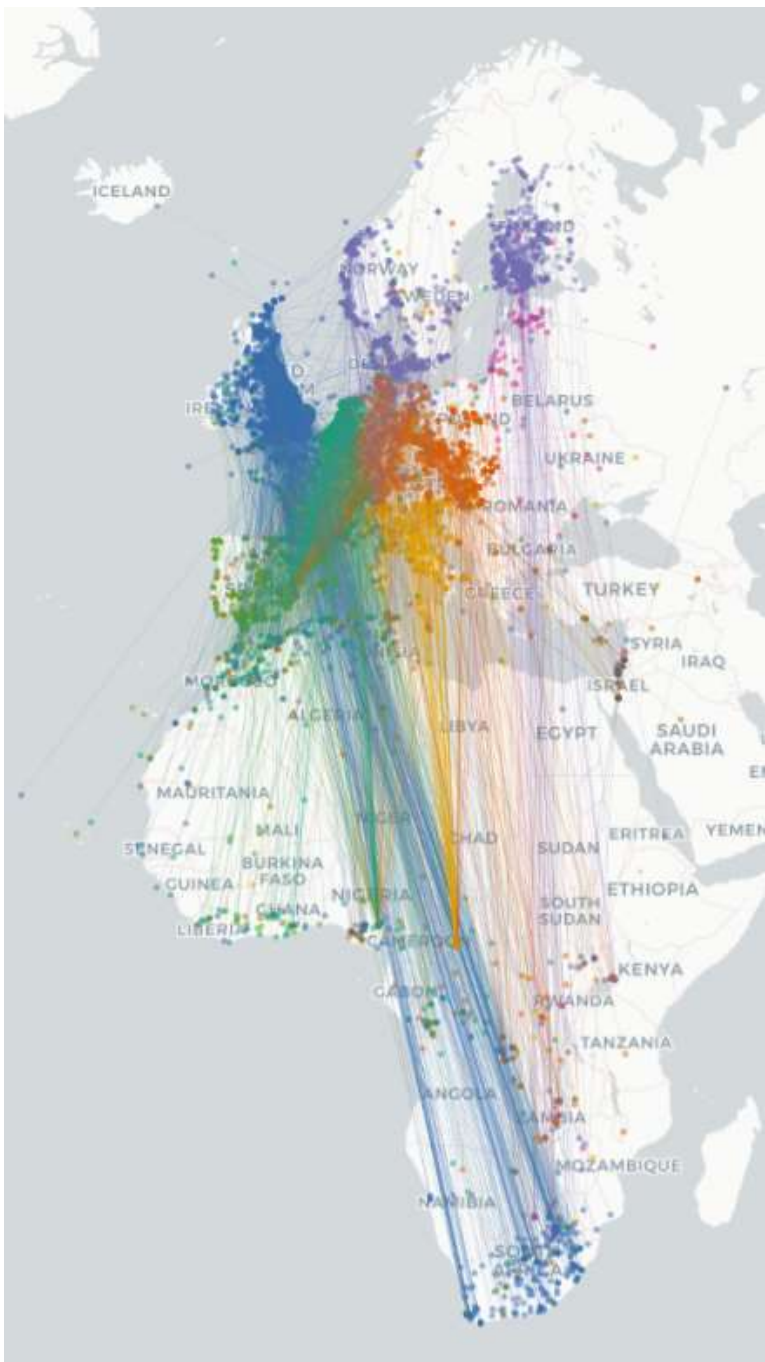

Pääskyt

- Syövät hyönteisiä, joita pyydystävät lentäen
 - yksilö voi syödä yli 100 000 hyönteistä kesässä!
- Sää vaikuttaa hyönteisiin ja pääskyjen esiintymiseen
 - => Sateella ja viileällä ruokailevat järvillä ja matalalla
- Haarapääskyt kerääntyvät keväällä ja syksyllä ruovikoihin

HAARAPÄÄSKY

RÄYSTÄSPÄÄSKY

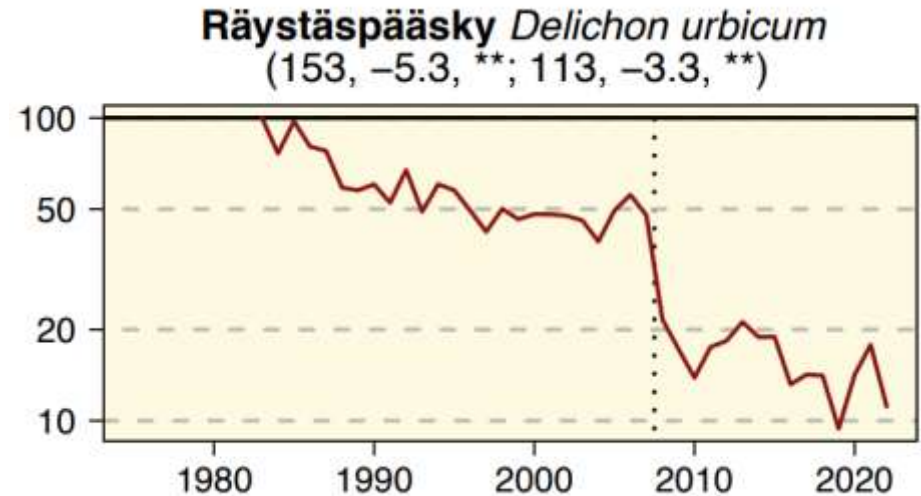
Haara- ja räystäspääsky

- Ihmistoiminnan vaikutuksessa
 - Maatiloilla, erityisesti karjataloilla
 - Sopivia pesäpaikkoja
 - Suojaa saalistajilta
 - Pesät rakennuksissa
- Muuraavat pesän savesta
- Räystäspääskyt pesivät mieluusti ulkoseinustalla korkealla räystään alla
- Haarapääskyt pesivät mieluusti rakennuksen sisällä

Räystäspääsky

- 34 000 paria (22-49 000)
- Vähentynyt Suomessa noin 75 % 15 vuodessa
- Euroopan kanta vakaa

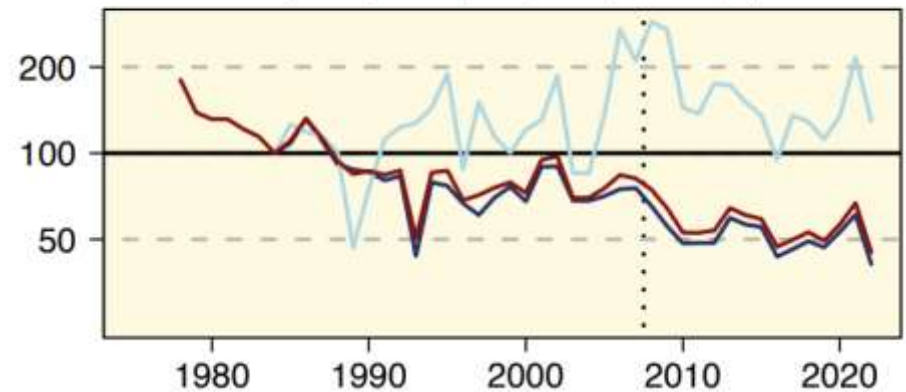
Lehikoinen, A. & Väisänen, R. A. 2023: Pesivien maalintujen kannanmuutokset Suomessa 1975–2022. – Linnut-vuosikirja 2022: 14–29.

Haarapääsky

- 110 000 paria (96-140 000)
- Vähentynyt Suomessa noin 60 % 40 vuodessa
- Euroopan kanta vähenevä

Haarapääsky *Hirundo rustica*
(248, -2.2, **; 365, -1.3, *)

Lehikoinen, A. & Väisänen, R. A. 2023: Pesivien maalintujen kannanmuutokset Suomessa 1975–2022. – Linnut-vuosikirja 2022: 14–29.

Miksi pääskyt ovat vähentyneet?

- Elinympäristöjen muutokset
 - Suomessa
 - Talvehtimisalueilla?
- Hyönteisten määrän väheneminen
- Maatalouden muutokset
- Pesäpaikkojen väheneminen
- Pesien hävittäminen
 - Sietokyvyn pieneneminen
 - Viranomaisvaatimukset?

Kuva: Pirkko Ranta-Aho

Autetaan pääskyjä

- BirdLifen ja Arlan vuonna 2023 aloittama hanke
- Alkusysäyksenä romahtaneet pääskykannat
- Yhteinen halu muuttaa kehityksen suuntaa
 - Maitotilojen mahdollisuus auttaa räystääs- ja haarapääskyjä
 - Huoli pääskyille haitallisen väärän informaation lisääntymisestä
- Vuonna 2025 mukana oli 40 tilaa, joilla pesi yhteensä
 - 230 räystäspääskyä
 - 460 haarapääskyä

Kuva: Mauri Leivo

Hankkeen toimenpiteet

- Tietoa pääskyistä
 - <https://www.birdlife.fi/autetaan-paaskyja>
 - <https://www.arla.fi/tilaatoivolle/>
 - Positiivista viestintää
- Tilatoimenpiteet
 - Pesinnän mahdollistaminen ja lisääminen
 - Rästaspääskyille tekopesiä, pesäaluslautoja, pesänrakennusmateriaalia (kostea maata)
 - Sietokykyä, kiinnostusta, pieniä tekoja
 - BirdLifen asiantuntijan tilakäynnit

Kuva: Mauri Leivo

i1

1

i2

9

i3

i4

Kuva: Teemu Lehtiniemi

Pelko pois – pääskyt eivät levitä eläintauteja

- Voivat saada salmonellan, lintuinfluenssan, New Castlen taudin, Länsi Niilin viruksen ym.
- Riski sille, että pääskyt tuovat taudin navettaan on erittäin pieni
 - Eivät juuri laskeudu pesimäaikaan tilan lähialueen ulkopuolelle, syövät lentävää ruokaa
 - Vrt iso joukko muita lajeja (nisäkkäät, linnut)
 - Ruokailevat maassa pihatossa, laitumilla, käyvät ruoka- ja juoma-astialla
- Silti tärkeää huolehtia hygieniasta
 - Ei pääskyjä herkkiin tiloihin ja suojaaminen, jos pesä vesiastian päällä tms.

© Freepik

Vuoden lintu 2026: tervapääsky

- Erittäin uhanalainen
- Pääosa pesii kaupungeissa
- Maatilallakin voi pesiä jopa parikymmentä paria...
 - Kattorakenteissa, tervapääskypöntöissä
- <https://www.birdlife.fi/vuodenlintu>

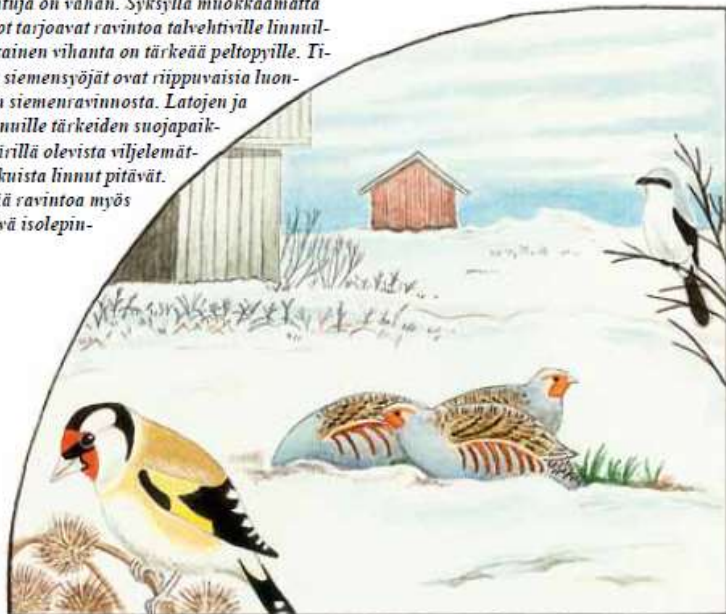
Viljelmien siipiveikot

- Opas maatalouslintujen tunnistamisesta ja keinoista auttaa
- Julkaistiin noin 25 vuotta sitten
 - Tunnistamisen ja keinojen osalta edelleen verraten ajantasainen
 - <https://www.birdlife.fi/wp-content/uploads/2015/12/maatalous-linnut-fi.pdf>

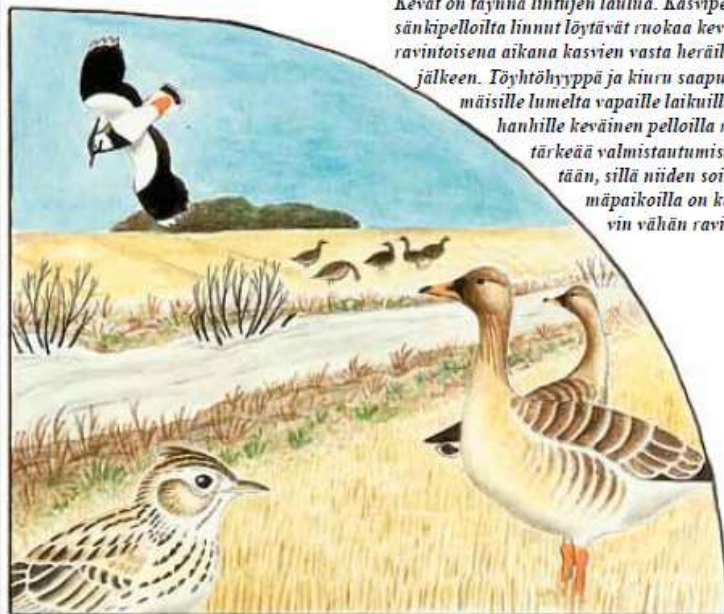

Peltolintujen vuodenajat

Talvella lintuja on vähän. Syksyllä muokkaamatta jätetyt pellot tarjoavat ravintoa talvehtiville linnuille. Talviaikainen vihanta on tärkeää peltopyille. Tikli ja muut siemensyöjät ovat riippuvaisia luonnonkasvien siemenravinnosta. Latojen ja muiden linnuille tärkeiden suojapaikkojen ympärillä olevista viljelemättömistä laikuista linnut pitävät. Niiltä löytää ravintoa myös myyriä syövä isolepinkäinen.

Kevät on täynnä lintujen laulua. Kasvipeitteisiltä sänkipelloilta linnut löytävät ruokaa kevään vähäravintoisena aikana kasvien vasta heräillessä talven jälkeen. Töyhtöhyppä ja kiuru saapuvat ensimmäisille lumelta vapaille laikuille. Metsähanhille keväinen pelloilla ruokailu on tärkeää valmistautumista pesintään, sillä niiden soisilla pesimäpaikoilla on keväällä hyvin vähän ravintoa.

Syksyllä lintujen määrä on suurin. Silloin pelloilla ovat mukana myös kesällä kuoriutuneet nuoret linnut. Valtaosa lintulajeista on syksyllä huomattomampia ja piilotteluvampia kuin keväällä. Pelloilta saatavan ravinnon turvin siirtyään etelämmäksi kohti talvehtimisalueita. Suomalaiset kurjet saattavat pysähtyä ruokailemaan vasta satojen kilometrien päässä. Syksyllä pelloille kerääntyvät sepelkyykkyt ja sorsat ovat myös monille metsästäjille mieleistä saalista.

Hyönteiset ovat useimpien lintujen tärkeintä ravintoa kesäaikaan. Lähes kaikkien aikuisena syövien lajien poikaset tarvitsevat aluksi hyönteisravintoa. Ilman sitä ne eivät selviydy. Hyönteisiä on eniten laiturilla, vähiten laajoilla salaajitetuilla viljapelloilla. Hyönteispaljoudesta nauttivat niin haara-pääsky, kottarainen kuin keltavästäräkkin.

Kapustarintaparvi pellolla.

Mistä eri lintulajit hyötyvät?

= hyödyttää lajia
 = hyödyttää lajia huomattavasti

	Laulujoutsen ja hanhet	Pesivät sorsat	Tuulihaukka	Muut haukat	Peltopyy	Fasaani	Ruisräätäjä	Taivaanvuohi	Töyhtöhyppä	Kuovi	Uuttukyyhky	Sarvipöllö	Kiuru	Haarapääsky ja räystäspääsky	Niittykirvinen	Keltävästäräkki	Pensasastasku	Kivitasku	Sirkkalinnut ja kerruset	Pensasकर्tu	Kottarainen	Pikkulepinkäinen	Isolepinkäinen	Varpunen	Pikkugarpunen	Tikli	Keltasirkku	Peltosirkku
Laitumet																												
Vierkesannot ¹																												
Vierkesannot ²																												
Syysviljapelot																												
Muokkaus vasta keväällä																												
Torjunta-aineiden vähäisyys																												
Avo-ojat																												
Suojavyöhykkeet																												
Suojakaistat																												
Ojanvarspensaikat																												
Ladot, kivikot, metsäsaarekkeet																												
Yksittäispuut ja pensasryhmät																												
Perinneympäristöjen hoito																												
Myöhäinen niitto																												
Niitto keskeltä reunoille																												
Talviaikaiset rikkakasvit ³																												
Talviruokinta																												
Pöntöt																												

- 1) kesanto, joka on perustettu nurmikasvisiementä käyttäen (niheä heinä- tai heinäpilakasvusto).
- 2) kesanto, joka on perustettu siemenpankkia käyttäen ja/tai harvalla nurmikasvivyöllä tai käyttäen ei-heinäkasveja.
- 3) takaiset, pujot ja muut talventörröttäjät.

Luomuviljelyä ei ole erikseen käsitelty taulukossa, koska se sisältää useita taulukon toimenpiteitä. Luomuviljely todennäköisesti vahvistaa useiden toimenpiteiden linnustolle suosiollista vaikutusta. Taulukossa on mukana vain joitakin lajeja. Monet toimet hyödyttävät myös suurta joukkoa muita lajeja.

Kiinnostuneille ajankohtaista lintutietoa

- Eurobirdportal
 - Euroopan Lintujen muuton eteneminen (<https://www.eurobirdportal.org/ebp/fi/>)
- Tiira.fi (www.tiira.fi)
 - Suomen lintuharrastajien lintuhavaintopankki
 - Kuka tahansa voi kirjata ja tarkastella havaintoja
 - Esimerkiksi
 - viime sunnuntailta 10 177 lintuhavaintoa
 - tältä vuodelta 8 500 havaintoa töyhtöhyypästä

TIIRA FI SUOMI-FINLAND

Tunnus: Salasana: KIRJAUTU Rekisteröidy 2.4.2026 16:40:55

Tiira on kaikille avoin lintutietopalvelu. Tiirassa voi pitää omaa lintuhavaintopäiväkirjaa ja selata lintuhavaintoja. Havainnot ovat tärkeitä lintuyhdistysten suosittelijalle ja tutkimustyölle. Osallistu kirjaamalla omat havaintosi.

Järjestelmässä on 33658466 havaintoilmoitusta. [Tiiran maaliskuun kuvassa harmaapäätä \(2.4.2026\)](#)
Järjestelmään on tänään ilmoitettu 3642 havaintoa. [2020-luvun paras pöllökevyt \(23.3.2026\)](#)
Suomen 25 uusinta mielenkiintoista havaintoa: [Kirjaa metsähänkihavainnot oikein \(24.3.2026\)](#)

Tiltalti	2.4.	Espoo Laajalahti, Maarin torni 1 (Jani Ceder, Antti Karj...)
Kurki	2.4.	Tuusula Rantamo, kukkula 265 (Sakari Laine)
Punajalkaviklo	2.4.	Espoo Laajalahti, Maarin torni 1 (Jani Ceder, Antti Karj...)
Pikkutylli	2.4.	Espoo Laajalahti, Maarin torni 1 (Jani Ceder, Antti Karj...)
Tundrahantti	2.4.	Hausjärvi Hietoinen, Mommilanjärvi 3300 (Jyrki Tolvanen)
Punakaulahanhi	2.4.	Närmiö Kalax, Innergården 1 (Patri Runstetaja, Matt...)

Uusin kuva:

Kiitos

